

Η ΓΛΩΣΣΑ C

Μάθημα 10:

Χαρακτήρες και Συμβολοσειρές

Δημήτρης Ψούνης

www.psounis.gr

Περιεχόμενα Μαθήματος

A. Χαρακτήρες

1. Ο τύπος δεδομένων char
2. Ο πίνακας ASCII
3. Χρήση Μεταβλητών τύπου char

B. Συμβολοσειρές

1. Τι είναι η συμβολοσειρά
2. Διάβασμα και Εκτύπωση Συμβολοσειράς
3. Οι συναρτήσεις gets και puts
4. Η βιβλιοθήκη string.h

Γ. Ασκήσεις

A. Χαρακτήρες

1. Ο τύπος δεδομένων char

- Στην C ο τύπος δεδομένων char χρησιμοποιείται για να αποθηκεύσουμε χαρακτήρες.
- Στην πραγματικότητα όμως δεν αποθηκεύονται χαρακτήρες! Όλα τα δεδομένα αποθηκεύονται σε αριθμητική μορφή!
- Έτσι και οι χαρακτήρες είναι ακέραιοι αριθμοί από το 0 έως το 255.
  - Και χρησιμοποιείται ένας μεταφραστικός πίνακας, ο λεγόμενος πίνακας των ASCII κωδικών, που κάνει την αντιστοίχιση σε κάθε αριθμό με τον αντίστοιχο χαρακτήρα
  - Όποτε ο μεταγλωττιστής θέλει να διαχειριστεί έναν χαρακτήρα, συσχετίζει τον χαρακτήρα με τον αριθμό που αντιστοιχεί σε αυτόν, σύμφωνα με τον πίνακα ASCII.
- Άρα θα πρέπει να ξέρουμε ότι:
  - Αν μια μεταβλητή char χρησιμοποιηθεί ως χαρακτήρας, ερμηνεύεται ως χαρακτήρας
  - Αν μια μεταβλητή char χρησιμοποιηθεί ως αριθμός, ερμηνεύεται ως αριθμός

A. Χαρακτήρες

2. Ο πίνακας ASCII

- Στο συνημμένο αρχείο μπορείτε να βρείτε τον πίνακα χαρακτήρων ASCII. Το ενδιαφέρον μας θα εστιαστεί στη στήλη που έχει τους χαρακτήρες και τον αντίστοιχο αύξοντα αριθμό του χαρακτήρα.

Ctrl	Dec	Hex	Char	Code	Dec	Hex	Char	Dec	Hex	Char	Dec	Hex	Char	Dec	Hex	Char	Dec	Hex	Char	Dec	Hex	Char	Dec	Hex	Char	Dec	Hex	Char	Dec	Hex	Char
^@	0	00		NUL	32	20	!	64	40	@	96	60	'	128	80	Ç	160	A0	á	192	C0	Ł	224	E0	α	256	FF	■			
^A	1	01		SOH	33	21	!"	65	41	Å	97	61	a	129	81	Û	161	A1	â	193	C1	ł	225	E1	β	257	■				
^B	2	02		STX	34	22	"#	66	42	B	98	62	b	130	82	Ü	162	A2	ä	194	C2	Ł	226	E2	γ	258	■				
^C	3	03		ETX	35	23	#\$%	67	43	C	99	63	c	131	83	ë	163	A3	å	195	C3	ł	227	E3	δ	259	■				
^D	4	04		EOT	36	24	\$%&	68	44	D	100	64	d	132	84	ä	164	A4	æ	196	C4	—	228	E4	ε	260	■				
^E	5	05		ENQ	37	25	%&'	69	45	E	101	65	e	133	85	å	165	A5	ç	197	C5	+ †	229	E5	σ	261	■				
^F	6	06		ACK	38	26	&'()	70	46	F	102	66	f	134	86	æ	166	A6	ø	198	C6	† ‡	230	E6	μ	262	■				
^G	7	07		BEL	39	27	'( )	71	47	G	103	67	g	135	87	ç	167	A7	ù	199	C7	‡	231	E7	τ	263	■				
^H	8	08		BS	40	28	(* +	72	48	H	104	68	h	136	88	è	168	A8	ö	200	C8	‡	232	E8	φ	264	■				
^I	9	09		HT	41	29	) * +	73	49	I	105	69	i	137	89	ë	169	A9	·	201	C9	‡	233	E9	θ	265	■				
^J	10	0A		LF	42	2A	* + ,	74	4A	J	106	6A	j	138	8A	ì	170	AA	½	202	CA	‡	234	EA	ω	266	■				
^K	11	0B		VT	43	2B	+ , -	75	4B	K	107	6B	k	139	8B	í	171	AB	¼	203	CB	‡	235	EB	δ	267	■				
^L	12	0C		FF	44	2C	, - .	76	4C	L	108	6C	l	140	8C	î	172	AC	½	204	CC	‡	236	EC	ε	268	■				
^M	13	0D		CR	45	2D	- . /	77	4D	M	109	6D	m	141	8D	ï	173	AD	¾	205	CD	‡	237	ED	φ	269	■				
^N	14	0E		SO	46	2E	. / 0	78	4E	N	110	6E	n	142	8E	ÿ	174	AE	«	206	CE	‡	238	EE	ε	270	■				
^O	15	0F		SI	47	2F	/ 0 1	79	4F	O	111	6F	o	143	8F	ÿ	175	AF	»	207	CF	‡	239	EF	η	271	■				
^P	16	10		DLE	48	30	0 1 2	80	50	P	112	70	p	144	90	æ	176	B0	■	208	D0	‡	240	F0	ι	272	■				
^Q	17	11		DC1	49	31	1 2 3	81	51	Q	113	71	q	145	91	æ	177	B1	■	209	D1	‡	241	F1	±	273	■				
^R	18	12		DC2	50	32	2 3 4	82	52	R	114	72	r	146	92	æ	178	B2	■	210	D2	‡	242	F2	≤	274	■				
^S	19	13		DC3	51	33	3 4 5	83	53	S	115	73	s	147	93	æ	179	B3	■	211	D3	‡	243	F3	≤	275	■				
^T	20	14		DC4	52	34	4 5 6	84	54	T	116	74	t	148	94	æ	180	B4	■	212	D4	‡	244	F4	≤	276	■				
^U	21	15		NAK	53	35	5 6 7	85	55	U	117	75	u	149	95	æ	181	B5	■	213	D5	‡	245	F5	≤	277	■				
^V	22	16		SYN	54	36	6 7 8	86	56	V	118	76	v	150	96	æ	182	B6	■	214	D6	‡	246	F6	≤	278	■				
^W	23	17		ETB	55	37	7 8 9	87	57	W	119	77	w	151	97	æ	183	B7	■	215	D7	‡	247	F7	≤	279	■				
^X	24	18		CAN	56	38	8 9	88	58	X	120	78	x	152	98	æ	184	B8	■	216	D8	‡	248	F8	≤	280	■				
^Y	25	19		EM	57	39	9	89	59	Y	121	79	y	153	99	æ	185	B9	■	217	D9	‡	249	F9	≤	281	■				
^Z	26	1A		SUB	58	3A	:	90	5A	Z	122	7A	z	154	9A	æ	186	BA	■	218	DA	‡	250	FA	≤	282	■				
^[	27	1B		ESC	59	3B	:	91	5B	[	123	7B	{	155	9B	æ	187	BB	■	219	DB	‡	251	FB	≤	283	■				
^\ ^]	28 29	1C 1D		FS GS	60 61	3C 3D	< =>	92 93	5C 5D	\ ]	124 125	7C 7D	{ }	156 157	9C 9D	æ æ	188 189	BC BD	■ ■	220 221	DC DD	‡ ‡	252 253	FC FD	≤ ≤	284 285	■				
^^ ^-	30 31	1E 1F	▲ ▼	RS US	62 63	3E 3F	> ?	94 95	5E 5F	^ _	126 127	7E 7F	~ Δ*	158 159	9E 9F	æ æ	190 191	BE BF	■ ■	222 223	DE DF	‡ ‡	254 255	FE FF	≤ ≤	286 287	■				

A. Χαρακτήρες

3. Χρήση Μεταβλητών τύπου char

- Δηλώνουμε έναν χαρακτήρα με την συνήθη εντολή δήλωσης:

```
char ch;
```

- Για να αναθέσουμε στο χαρακτήρα ch την τιμή π.χ. του χαρακτήρα a μπορούμε να το κάνουμε με δύο τρόπους:

- Είτε μέσω του αντίστοιχου ASCII κωδικού:

```
ch=97;
```

- Είτε μέσω συμβολικής απεικόνισης:

```
ch='a';
```

- Προσοχή! Όταν θέλουμε να απεικονίσουμε έναν χαρακτήρα, θα πρέπει υποχρεωτικά να τον γράψουμε μέσα σε μονά εισαγωγικά!

- Επίσης ο προσδιοριστής μετατροπής της printf για τον τύπο δεδομένων χαρακτήρα είναι %c. Έτσι θα μπορούσαμε να τυπώσουμε τον χαρακτήρα με την εντολή:

```
printf("%c",ch);
```


A. Χαρακτήρες

3. Χρήση Μεταβλητών τύπου char

- Τρέξτε το ακόλουθο πρόγραμμα που δείχνει πως απεικονίζεται οι χαρακτήρες σε ένα πρόγραμμα C

```
/* char.c */
#include <stdio.h>

main()
{
    char c;

    for (c=80; c<=100; c++)
    {
        printf("\nO xaraktiras %d einai %c",c,c);
    }
}
```

- Σημειώστε ότι για να εκτυπωθούν οι ASCII 128-255 πρέπει να δηλώσουμε την μεταβλητή c σαν unsigned char.

B. Συμβολοσειρές

1. Τι είναι η συμβολοσειρά

- Σε πολλές περιπτώσεις για να προβάλλουμε κείμενο θέλουμε να απεικονίσουμε πολλούς χαρακτήρες σε σειρά. Αυτή είναι η έννοια της συμβολοσειράς, δηλαδή είναι μια σειρά από χαρακτήρες.
- Στην C αυτό γίνεται δηλώνοντας απλά έναν πίνακα από χαρακτήρες. Έτσι η εντολή δήλωσης:

```
char str[20];
```

- Δηλώνει έναν πίνακα από 20 χαρακτήρες, άρα μια συμβολοσειρά το πολύ 19 χαρακτήρων.
- ΠΡΟΣΟΧΗ! Είναι το πολύ 19 χαρακτήρων (και όχι 20) διότι πάντα σε μια συμβολοσειρά απεικονίζεται το τέλος της συμβολοσειράς με τον ειδικό χαρακτήρα \0 (slash μηδέν).
- Για παράδειγμα η συμβολοσειρά «hello» αποθηκεύεται στην μνήμη ως εξής:

	str[0]	str[1]	str[2]	str[3]	str[4]	str[5]	str[20]
	h	e	l	l	o	\0	...

B. Συμβολοσειρές

1. Τι είναι η συμβολοσειρά

- Η αρχικοποίηση μιας συμβολοσειράς μπορεί να γίνει κατά την δήλωση με τρεις τρόπους:

- Με τον γνωστό τρόπο αρχικοποίησης διάταξης:

```
char pin[3]={ 'a' , 'b' , '\0' };
```

- Επίσης με έναν συντομογραφικό τρόπο, χρησιμοποιώντας τα διπλά εισαγωγικά

```
char pin[3]="ab";
```

- Και με έναν ακόμη τρόπο που δεσμεύει τον απαραίτητο χώρο (στο παράδειγμα 3 θέσεις μνήμης:

```
char *pin="ab";
```

```
ή char pin[]="ab";
```

- Προσοχή όμως ότι αν δηλώσουμε και αρχικοποιήσουμε την συμβολοσειρά μέσω δείκτη, τότε δεν μπορούμε να τροποποιήσουμε το περιεχόμενό της (συμπεριφέρεται σαν σταθερά)

B. Συμβολοσειρές

2. Διάβασμα και Εκτύπωση μίας Συμβολοσειράς

- Για την εκτύπωση (με την printf) και την ανάγνωση (με την scanf) μιας συμβολοσειράς χρησιμοποιείται ο προσδιοριστής %s.
- Ωστόσο πρέπει να είμαστε προσεκτικοί!
  - Μία συμβολοσειρά είναι ένας πίνακας χαρακτήρων, άρα αφού είναι πίνακας, το όνομα της συμβολοσειράς είναι δείκτης στην αρχή της διάταξης.
  - Έτσι στην εντολή scanf δεν πρέπει να βάλουμε το & στο όνομα της μεταβλητής.
- Για παράδειγμα αν έχουμε δηλώσει μία συμβολοσειρά:

```
char string[100];
```

- Τότε η εκτύπωσή της θα γίνεται με την εντολή:

```
printf("%s", string);
```

- Ενώ το διάβασμα της συμβολοσειράς θα γίνεται με την εντολή:

```
scanf("%s", string);
```


B. Συμβολοσειρές

2. Διάβασμα και Εκτύπωση μίας Συμβολοσειράς

- Τρέξτε το ακόλουθο πρόγραμμα και εισάγετε στην είσοδο πρώτα την συμβολοσειρά «teststring» και έπειτα την συμβολοσειρά «test string» (πρώτα χωρίς κενό και μετά με κενό) και δείτε το αποτέλεσμα.

```
/* string.c: Deixnei tin xrisi tis scanf kai tis printf me  
simvoloseires */  
#include <stdio.h>  
  
main()  
{  
    char string[80];  
  
    printf("Dwste mia simboloseira: ");  
    scanf("%s",string);  
  
    printf("Pliktrologisate tin simvoloseira: %s",string);  
}
```


B. Συμβολοσειρές

3. Οι συναρτήσεις gets και puts

- Όταν εισάγουμε μία συμβολοσειρά με scanf, διαβάζεται και αποθηκεύεται μέχρι τον χαρακτήρα αλλαγής γραμμής που εισάγουμε ή μέχρι το πρώτο κενό που εισάγουμε.
- Προκειμένου να αποθηκεύονται και τα κενά που τυχόν γράφει ο χρήστης, χρησιμοποιούμε την συνάρτηση gets που έχει πρωτότυπο:

```
char *gets(char *string)
```

- Η συνάρτηση αυτή αποθηκεύει στη συμβολοσειρά string όλην την συμβολοσειρά που διαβάζεται από τον χρήστη, με τα κενά να συμπεριλαμβάνονται. Είναι ορισμένη στην βιβλιοθήκη:

```
stdio.h
```

- Στην ίδια βιβλιοθήκη ορίζεται η συνάρτηση puts που τυπώνει στην οθόνη την συμβολοσειρά που δέχεται ως όρισμα ακολουθούμενη από ένα '\n':

```
int puts(char *string)
```

- Που επίσης έχει οριστεί στη βιβλιοθήκη

```
stdio.h
```


B. Συμβολοσειρές

4. Η βιβλιοθήκη string.h

- Είδαμε μία πρώτη εισαγωγή στις συμβολοσειρές.
- Επειδή η διαχείριση συμβολοσειρών είναι μια συνηθισμένη διαδικασία στην C, έχει οριστεί μία βιβλιοθήκη, η:

```
string.h
```

- η οποία ορίζει συναρτήσεις που κάνουν πιο εύκολη την επεξεργασία συμβολοσειρών.
- Εκεί ορίζονται συναρτήσεις όπως η συνάρτηση:

```
void strcpy(char *dest, char *src)
```

- Η οποία αντιγράφει την συμβολοσειρά src στην συμβολοσειρά dest.
- Και η συνάρτηση:

```
int strlen(char *string)
```

- Που επιστρέφει το πλήθος των χαρακτήρων της συμβολοσειράς string.
- Θα δούμε αναλυτικά την βιβλιοθήκη αυτή σε επόμενο μάθημα

Γ. Ασκήσεις

1. Μήκος Συμβολοσειράς

- Το πλήθος των συμβόλων μιας συμβολοσειράς (εκτός του ειδικού χαρακτήρα \0) αναφέρεται σαν το μήκος της συμβολοσειράς.
- Κατασκευάστε μία συνάρτηση με πρωτότυπο `int mystrlen(char *s)` που δέχεται ως όρισμα μία συμβολοσειρά και επιστρέφει το μήκος της.
- Γράψτε ένα πρόγραμμα C, το οποίο θα διαβάζει από την είσοδο μια συμβολοσειρά με χρήση της `gets` και έπειτα θα υπολογίζει και θα τυπώνει το μήκος της συμβολοσειράς

- Η συνάρτηση `int strlen(char *s)` που έχει οριστεί στο `string.h` εκτελεί ακριβώς την ενέργεια που περιγράφεται παραπάνω.

Γ. Ασκήσεις

2. Αντιγραφή Συμβολοσειρών

- Κατασκευάστε μία συνάρτηση με πρωτότυπο `char *mystrcpy(char *dest, char *src)` που δέχεται ως ορίσματα δύο συμβολοσειρές και αντιγράφει τη συμβολοσειρά `src` στην συμβολοσειρά `dest`. Η συνάρτηση να επιστρέφει έναν δείκτη στην συμβολοσειρά `dest`.
- Γράψτε ένα πρόγραμμα C, το οποίο θα διαβάζει από την είσοδο δύο συμβολοσειρές με χρήση της `gets` και έπειτα θα δίνει μία επιλογή στο χρήστη για να αντιγράψει όποια από τις δύο συμβολοσειρές επιθυμεί σε μία τρίτη συμβολοσειρά. Τελικά να τυπώνει και τις τρεις συμβολοσειρές στην οθόνη.

- Η συνάρτηση `char *strcpy(char *dest, char *src)` που έχει οριστεί στο `string.h` εκτελεί ακριβώς την ενέργεια που περιγράφεται παραπάνω.

Γ. Ασκήσεις

3. Μετατροπή σε Κεφαλαία

- Γράψτε ένα πρόγραμμα που να διαβάζει μια συμβολοσειρά από τον χρήστη και να μετατρέπει κάθε μικρό γράμμα στο αντίστοιχο κεφαλαίο και να τυπώνει το αποτέλεσμα στην οθόνη
- Υποδείξεις:
  - Δηλώστε μία αρκετά μεγάλη συμβολοσειρά (π.χ. 150 χαρακτήρων)
  - Παρατηρήστε από τον πίνακα χαρακτήρων ASCII ότι κάθε μικρός χαρακτήρας διαφέρει από τον αντίστοιχο κεφαλαίο κατά 32 ακριβώς θέσεις.
  - Σκεφθείτε ότι θα αλλάζουν μόνο οι χαρακτήρες που είναι μικροί. Συνεπώς συμβουλευθείτε τον πίνακα ASCII για να δείτε ποιοι χαρακτήρες είναι οι μικροί.
  - Αποφασίστε αν θα χρησιμοποιήσετε την `gets` ή την `scanf` και για ποιο λόγο.

Γ. Ασκήσεις

4. Μορφοποίηση Εξόδου

- Δείτε ότι στο 2^ο πακέτο χαρακτήρων του πίνακα ASCII (128-255) υπάρχουν κάποιοι χαρακτήρες που με διπλή γραμμή μπορούν να απεικονίσουν ένα πλαίσιο.
- Χρησιμοποιήστε τους χαρακτήρες αυτούς για να εκτυπώσετε το μήνυμα (μαζί με το πλαίσιο):

```
Hello World!
```


Γ. Ασκήσεις

5. Σύγκριση συμβολοσειρών

- Κατασκευάστε πρόγραμμα C το οποίο:
  - Να διαβάζει δύο λέξεις με μικρούς λατινικούς χαρακτήρες (να πραγματοποιηθεί έλεγχος ότι ο χρήστης πληκτρολόγησε μικρους λατινικούς χαρακτήρες)
  - Να πραγματοποιεί αλφαβητική σύγκριση των συμβολοσειρών και να τυπώνει κατάλληλο μήνυμα.
- Παράδειγμα επιθυμητής εκτέλεσης:

```
Dwse tin 1i simvoloseira: test
Dwse tin 2i simvoloseira: abba
=====
Isxyei: abba < test
```

- Παρόμοια ενέργεια επιτελεί η συνάρτηση `int strcmp(char *s1, char *s2)` της βιβλιοθήκης `string.h` την οποία θα μελετήσουμε σε επόμενο μάθημα